

μελέτες

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Γιώργος Ν. Γαλάνης

Ψυχολόγος

Με το άρθρο αυτό γίνεται μια προσπάθεια προσέγγισης των βασικών παραμέτρων για τον προσδιορισμό και καθορισμό των στόχων μιας Εθνικής Παιδείας χωρίς να έχει την απαίτηση μιας ολοκληρωμένης μελέτης. Εδώ δίνονται ορισμένες μόνο πτυχές των πολύπλοκων και βασικών παραμέτρων αυτού του θέματος με στόχο τον προβληματισμό και την παραπέρα εξειδίκευση τον τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο.

Οι ενότητες του κειμένου δεν είναι αξιολογικά ιεραρχημένες και έχουν μια κάποια «αυτοτέλεια» έτσι ώστε να είναι δυνατή μια «ουσιαστικότερη» ανάλυση της κάθε ενότητας από τον αναγνώστη ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του και τους προβληματισμούς του.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΣΗ

Η αλματώδης ανάπτυξη και εξέλιξη ιδιαίτερα των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο είχε σαν αποτέλεσμα να μην είναι δυνατόν να μιλάμε σήμερα για αυτόνομους «ή αυτόχθονους» πολιτισμούς όπως δεν είναι δυνατό να μιλάμε και για αυτοδύναμες κοινωνικο-οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις μιας χώρας ή ενός κράτους.

Η αλληλεπίδραση αποκορυφώνεται σήμερα με την τεχνολογική επανάσταση της μικροηλεκτρονικής και των Νέων Μέσων Επικοινωνίας, δηλαδή της πληροφορικής.

Η «εισβολή» αυτής της τεχνολογίας στην καθημερινή μας ζωή, μας βρήκε τόσο σαν άτομα όσο και σαν κοινωνία εντελώς απροετοίμαστους.

Παλιοί συσχετισμοί και παλιές ισορροπίες ανατρέπονται γρήγορα από τα καινούργια δεδομένα με αποτέλεσμα τη δημιουργία διαφόρων κρίσεων σ' όλες τις μορφές των εκδηλώσεων και συμπεριφοράς μας και και σ' όλα σχεδόν τα επίπεδα. Μιλάμε λοιπόν σήμερα για οικονομική και κοινωνική κρίση, για κρίση αξιών και δεσμών, για κρίση διαχείρισης ή άσκησης εξουσίας, για κρίση ατομικών και διαπροσωπικών ή δημόσιων σχέσεων, για κρίση προσωπικών, κοινωνικών ή «εθνικών» ταυτοτήτων, για ηλιακή και γενναιολογική κρίση, για κρίση αξιοπιστίας πολιτικών λόγων, για κρίση του κράτους Δικαίου, για κρίση του Τύπου και της πληροφόρησης, για ηθική και πολιτιστική ή πολιτισμική κρίση και για κρίση παιδείας.

Όλα αυτά είναι δείγματα της εποχής μας και της νέας τεχνολογικής περιόδου που διανύουμε.

Θα ήταν εντελώς απίδανο η παιδεία να βρίσκεται έξω από αυτές τις κρίσεις που δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια «αναδίπλωση» για προσαρμογή ή και ενσωμάτωση στη νέα αναγκαστική κατάσταση πραγμάτων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Όταν λοιπόν αναφερόμαστε σ' οποιοδήποτε θέμα (όπως κι εδώ το θέμα της Παιδείας) θα πρέπει να έχουμε κατά νου αυτά τα δεδομένα.

Ο όρος «Παιδεία» χρησιμοποιείται με την ευρύτερη έννοιά του και δεν νοεί μόνο την (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια) εκπαίδευση. Επεκτείνεται σ' όλους τους τομείς της ατομικής και κοινωνικής δραστηριότητας. Δηλαδή συμπεριλαμβάνει όλα εκείνα τα στοιχεία που αποτελούν αυτό που ονομάζουμε κοινωνικότητα του ατόμου και «πολιτισμό» της κοινωνίας.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Είναι αυτονόητο ότι «Παιδεία» και «Δημοκρατία» είναι στενά συνυφασμένες. Δεν νοείται «Παιδεία» χωρίς «Ελευθερία» και ελευθερία χωρίς «Δημοκρατία».

Όπου υπάρχουν αυταρχικά καθεστώτα και αυταρχικοί δεσμοί άσκησης της εξουσίας δεν υπάρχει διάλογος, ελευθερία σκέυης και πράξης. Δεν υπάρχει σεβασμός του ατόμου και των ανθρωπιστικών αξιών και δικαιωμάτων. Η καταστολή της ελεύθερης εξέλιξης του ατόμου αλλά και της ομάδας -κοινωνίας- δεν είναι χαρακτηριστικό της παιδείας. Για παιδεία μπορούμε να μιλάμε μόνο τότε όταν οι ανθρωπιστικές αξίες διευρύνονται ελεύθερα χωρίς εξωτερικούς και από «πάνω» καταναγκασμούς προς εξυπηρέτηση άλλων στόχων.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΑ

Η άσκηση, η διαχείριση της εξουσίας σχετίζεται άμεσα με την παιδεία ενός λαού.

Επιστημονικές έρευνες έχουν καταδείξει ότι ο τρόπος άσκησης της εξουσίας είναι στενά συνδεδεμένος με την Παιδεία ενός λαού. Όσο πιο χαμηλό είναι το πνευματικό επίπεδο ενός λαού τόσο πιο προσωποπαγής είναι η εξουσία, τόσο πιο «προσωπικά» είναι τα πολιτικά κόμματα, τόσο πιο έντονα κυριαρχούν τα πολιτικά συνθήματα και ο συναισθηματισμός.

Τα προγράμματα και οι προτεινόμενες λύσεις για τυχόν αλλαγές στο σύστημα περνούν σε ανώτερο πλαίσιο. Το ύψος και το ήθος των ασκούντων την εξουσία είναι δείγματα παιδείας τόσο αυτών των ιδίων όσο και των κοινωνικών συνόλων στο οποίο απευθύνονται, και αυτό το οποίο προέρχονται σημαίνει ότι στην εξουσία και στο κοινωνικό σύνολο δεν υπάρχουν διαφοροποιήσεις.

Η συνεχής για παράδειγμα αλλαγή προσώπων της πολιτικής ηγεσίας μιας Κυβέρνησης (για διάφορους λόγους) δίνει την εντύπωση ότι η άσκηση της πολιτικής εξουσίας είναι θέμα καθαρά και μόνο προσώπων και όχι συμπαγούς συλλογικής πολιτικής κατεύθυνσης. Από την άλλη δε πλευρά λειτουργεί σαν «ασπιρίνη» σε μια μερίδα του κοινωνικού συνόλου που την αποδέχεται σαν λειτουργία λύτρωσης. Ο τρόπος αυτός λειτουργίας και η αποδοχή από την πλειοψηφία ενός κοινωνικού συνόλου δείχνει το επίπεδο «Παιδείας» αυτών που την αποδέχονται αλλά και τον τρόπο σκέυης των ασκούντων την εξουσία.

Μια τέτοια στάση από πλευράς Κυβερνητικής ηγεσίας δημιουργεί αναπόφευκτα κρίση

εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας των πολιτικών λόγων. Όπως επίσης κρίση δημιουργούν και διάφορες «κυβερνητικές διαγυεύσεις» που επιβεβαιώνονται αργότερα.

Αυτή η πρακτική σε κυβερνητικό επίπεδο σίγουρα δεν λειτουργεί θετικά για την αναβάθμιση της παιδείας ενός λαού.

Ο λαός και ιδιαίτερα οι νέοι χρειάζονται πρότυπα για μίμηση. Αν αυτά καταρεύσουν λειτουργούν σαν αμυντικοί παράγοντες στην εξέλιξη και λειτουργία της κοινωνίας.

Η αρχή αυτή δεν είναι χαρακτηριστικό μόνο της πολιτικής (κρατικής) εξουσίας αλλά διέπει την κάθε είδους μορφή εξουσίας (π.χ. γονιός-παιδί, δάσκαλος-μαθητής).

Επίσης, ένας τέτοιος τρόπος άσκησης (οποιασδήποτε) εξουσίας οδηγεί αναπόφευκτα στον «πληθωρισμό» και στο «ξέφτισμα» των οποιονδήποτε αξιών.

Δεν αρκούν μόνο τα λόγια αν δεν συνοδεύονται από ανάλογες πράξεις. Αν δηλαδή, τα λόγια δεν γίνονται καθημερινή πράξη παραμένουν απλά διακηρύξεις.

Οι επιφανειακού χαρακτήρα συζητήσεις εντυπωσιασμού σ' ένα Κοινοβούλιο μ' «άδεια» έδρανα είναι δείγμα παιδείας των κοινοβουλευτικών που δεν φαίνεται να αντιλαμβάνονται, ότι αυτοί που τους εξέλεξαν είναι πλέον γνώστες, ότι οι οποιεσδήποτε αποφάσεις του κοινοβουλίου έχουν παρθεί κάπου αλλού, δηλαδή στο κόμμα, και ότι ο ρόλος του κοινοβουλίου περιορίζεται στην επικύρωση, (με τις όποιες υποχωρήσεις ή τροπολογίες) αυτών των αποφάσεων. Εδώ όμως δίδεται ένα άλλο θέμα που έχει άμεση σχέση με την παιδεία, δηλαδή ο ρόλος των κομμάτων στη διαμόρφωση της παιδείας ενός λαού στο οποίο θα αναφερθώ στη συνέχεια.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

Η δομή και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων ενός κράτους αντικατοπτρίζει άμεσα το πνευματικό επίπεδο του κοινωνικού συνόλου.

Η εσωτερική λειτουργία των κομμάτων, η οριοθέτησή τους προς τα άλλα και η αντιμετώπιση των προβλημάτων του κοινωνικού τους περίγυρου αντανakλά το επίπεδο παιδείας και «κοινωνικής συνείδησης» των ατόμων του συγκεκριμένου χώρου.

Τα κόμματα προσπαθούν να δώσουν λύσεις στα κοινωνικά προβλήματα στηρίζομενα το καθένα στη δική του κοσμοδεωρία. Όταν όμως η κοσμοδεωρία ενός κόμματος δεν συμβαδίζει με την τακτική του, αντίθετα η τακτική του ταυτίζεται με αυτή των άλλων κομμάτων στα πλαίσια «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα» τότε η διαφοροποίησή του δεν είναι ουσιαστική αλλά μόνο βερμπαλιστική υπογράμμιση της διαφοροποίησης του, γίνεται για λόγους εσωτερικής «οπαδοί, φίλοι» ενίσχυσης της κομματικής συνοχής με στόχο τη δημιουργία ή ενίσχυση της κομματικής ταυτότητας.

Η στείρα αντιπαράθεση τέτοιου είδους κομματικής με στόχο την ενίσχυση της ανύπαρκτης ουσιαστικά διαχωριστικής τους γραμμής και την αποκόμμιση κομματικών οφελών, υποβαθμίζει το επίπεδο του κοινωνικού συνόλου ή δεν το αφήνει να ανέβει υψηλότερα.

Η διαμόρφωση μιας κοινωνίας «πρότυπου» χαρακτήρα ξεκινάει από τη μικρότερη ομάδα της, την οικογένεια, και επεκτείνεται στις μεγαλύτερες ομάδες, στην προκειμένη περίπτωση τα κόμματα.

Τα πολιτικά κόμματα λοιπόν έχουν τεράστια κοινωνική αλλά και παιδαγωγική δύναμη και δεν είναι απλά επιτηρητές της εξέλιξης και διαμόρφωσης του κοινωνικού συνόλου, που φροντίζουν από έξω να διορθώσουν τα κακώς κείμενα. Η συμβολή τους είναι ουσιαστική στη διαμόρφωση της παιδείας του κοινωνικού συνόλου γι' αυτό και κόμματα «Αρχών» δεν έχουν σαν πρώτιστο στόχο τη νομή ή και διατήρηση της εξουσίας αλλά την αναβάθμιση της παιδείας του κοινωνικού συνόλου.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ

Ο βαθμός ανάπτυξης, λειτουργίας, διεκδίκησης και διαπραγμάτευσης, και όλων των συνδικαλιστικών φορέων μιας κοινωνίας αντανakλά και τον βαθμό ανάπτυξης της παιδείας αυτού του χώρου.

Δεν είναι η μαζικότητα που θα χαρακτηρίσει τον βαθμό παιδείας του, αλλά η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα. Σίγουρα τα συνδικαλιστικά κινήματα δεν είναι ιδεολογικά «ουδέτερα», πρόσκεινται σε κάποιον πολιτικό φορέα. Πρέπει όμως να έχουν την οργανική τους αυτονομία και να μη χειραγωγούνται από τον πολιτικό τους φορέα.

Η σχέση ΚΟΜΜΑΤΩΝ και ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ είναι λεπτή και αμφίδρομη και εξαρτάται πάντοτε από τον βαθμό παιδείας και των δύο συντελεστών. Ο συνδικαλισμός δεν μπορεί να υποκαταστήσει τα κόμματα και την κυβέρνηση. Έχει όμως υποχρέωση να αξιολογεί, εξειδικεύει, ελέγχει, διαμορφώνει και τεκμηριώνει συγκεκριμένες εναλλακτικές προτάσεις και λύσεις για γενικά ή ειδικά θέματα. Μόνο τότε θα πείσει. Και για να πείσει θα πρέπει το ίδιο το συνδικαλιστικό κίνημα να έχει ασχοληθεί αρκετά σοβαρά σε επίπεδο επιστημονικοτεχνοκρατικό, με τα συγκεκριμένα προβλήματα, να έχει υπόψη όλα τα κοινωνικο-οικονομικοπολιτικά δεδομένα και να προβάλλει όχι τις διαφωνίες του ή τα αιτήματά του, αλλά και τους τρόπους που δύνανται αυτά που προτείνει να εφαρμοστούν με «επιστημονικά» κριτήρια.

Νομίζω η αντίληψη ότι το Συνδικάτο προτείνει και η κυβέρνηση ενεργεί είναι πέρα για πέρα λαθεμένη. Όταν αγνοούνται τα επιστημονικά τεχνολογικά και άλλα δεδομένα από τον συνδικαλισμό, αποβαίνουν με σιγουριά σε βάρος του και σε βάρος του κοινωνικού συνόλου. Η αντιπαραθετική διάθεση και άρνηση του Ελληνικού Συνδικαλιστικού Κινήματος, η έλλειψη συγκεκριμένης πολιτικής και οι απεργιακές κινητοποιήσεις δίνουν την εικόνα του συνδικαλιστικού κινήματος σήμερα.

Οι γενικές απεργίες με στόχο την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων με αυτοδικία και αίτημα την απονομή κοινωνικής δικαιοσύνης, μετατρέπονται σε μέσο αναπαραγωγής, προώθησης και επιβολής προνομίων, ενισχύουν την διολίσθηση στην αυταρχικότητα του κράτους και δυσχεραίνουν το διάλογο.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Ένας από τους βασικούς παράγοντες κοινωνικοποίησης του ατόμου είναι τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (ΜΜΕ).

Τα ΜΜΕ (ραδιόφωνο, τηλεόραση, ημερήσιος και εβδομαδιαίος τύπος, βιβλία, κόμικς,

φίλμ κινηματογράφου και βίντεο, δέατρο) συμβάλλουν αποφασιστικά μαζί με τους άλλους τυπικούς και άτυπους δεσμούς κοινωνικοποίησης του ατόμου όπως οικογένεια, σχολείο, εκκλησία, ομάδες ίδιας ηλικίας κ.λπ. στη διαμόρφωση ατομικής και κοινωνικής συνείδησης του ατόμου. Ιδιαίτερα η συμβολή της τηλεόρασης και των νέων ΜΜΕ μπορεί να είναι σημαντικότερη αν έχει σαν στόχο την πολύπλευρη πληροφόρηση της λεγόμενης «Κοινής Γνώμης», τον ευρύτερο διάλογο για όλα τα οικονομικοκοινωνικά και πολιτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινωνία στην οποία απευθύνεται και γενικά την διερεύνηση των δυνατοτήτων του γενικού κοινωνικού συνόλου για δετική εξέλιξη και αναβάθμιση της ατομικής και κοινωνικής παιδείας των ατόμων του συγκεκριμένου κοινωνικού περιβάλλοντος. Ο ρόλος της θα πρέπει να είναι εκπαιδευτικός με την ευρύτερη έννοια του όρου, δηλαδή, κοινωνικός, εκπαιδευτικός. Να σταματήσει να είναι το πρόγραμμα εμπόρευμα και το κοινωνικό σύνολο «καταναλωτής». Η εξουσιαστική της δύναμη είναι μεγάλη γι' αυτό θα πρέπει να υπάρχει ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ που θα περιορίζει την αυθαίρετη άσκηση εξουσίας.

Η τηλεόραση με μια σωστή οργάνωση και την ανάλογη πολιτική βούληση η οποία πρέπει να προϋπάρχει μπορεί να γίνει από δεσμός κοινωνικού ελέγχου «Λαϊκό Πανεπιστήμιο» για όλες τις ηλικίες και όλες τις κοινωνικές ομάδες. Μόνο έτσι μπορεί να ξεπεραστεί ο «Κοινωνικός αναλφαριθμητισμός» και να ευαισθητοποιηθούν τα μέλη του Κοινωνικού συνόλου για όλα τα Κοινωνικά προβλήματα.

Τα ΜΜΕ έχουν την δύναμη να επηρεάζουν τόσο την «κοινή γνώμη» όσο και την πολιτική βούληση. Αν ο επηρεασμός αυτός είναι «δετικός» ή «αρνητικός» εξαρτάται από την παιδεία και τους στόχους των δημιουργών των προϊόντων των ΜΜΕ.

Ιδιαίτερα για τη σημερινή κρίση του ελληνικού τύπου μπορούμε να πούμε ότι δεν είναι άσχετη και από την έλλειψη Δημοσιογραφικής Σχολής στην Ελλάδα. Σίγουρα δεν είναι η μόνη αιτία αλλά η δημιουργία μιας τέτοιας Σχολής Δημοσιογράφων θα συνέβαλε αποφασιστικά στην αναβάθμιση του ελληνικού τύπου.

Επίσης, η αναξιοπιστία που διέπει σήμερα τον τύπο στην Ελλάδα, και η παραπληροφόρηση η οποία γίνεται δεν συμβαδίζουν με τους δημοσιογραφικούς δεοντολογικούς κανόνες, τον ρόλο του τύπου και γενικά των ΜΜΕ.

Σ' αυτό βέβαια δεν είναι ανεύθυνοι ούτε οι Δημοσιογράφοι ούτε η ακολουθούμενη μέχρι τώρα Κυβερνητική πολιτική ούτε τα πολιτικά κόμματα. Ίσως κάποιοι να έχουν συμφέρον από την διατήρηση μιας τέτοιας κατάστασης.

Το σημερινό φαινόμενο της συνεχούς «σκανδαλολογίας» του ελληνικού τύπου, ιδιαίτερα μιας μερίδας, η ακολουθούμενη τακτική εντυπωσιασμού των πηχαιών τίτλων και δημοσιευμάτων με ελλειπίες και αποσπασματικές πληροφορίες ή και ακόμη με «κατασκευασμένες ιστορίες» χαμηλότερης ποιοτικής στάθμης με μόνο στόχο την «εξαφάνιση» και «εξόντωση» δημοσίων προσώπων δεν είναι χαρακτηριστικά μιας «υγειούς» «τέταρτης εξουσίας» όπως άλλωστε ονομάζεται ο τύπος και γενικά τα ΜΜΕ.

Ο τέτοιου είδους τύπος δεν έχει σαν στόχο τον έλεγχο της εξουσίας και την πληροφόρηση της «κοινής γνώμης», αλλά τη φθορά της εξουσίας και τον αποπροσανατολισμό του κοινωνικού συνόλου από τα καυτά κοινωνικά προβλήματα.

Ο ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΗΜΕΡΑ

Η προσχολική και σχολική εκπαίδευση και γενικά η βασική εκπαίδευση έχει σαν στόχο εκτός των άλλων και την συστηματική εκμάθηση και χρησιμοποίηση του γραπτού και προ-

φορικού λόγου, σαν μέσον επικοινωνίας και τρόπου σκέυης και έκφρασης.

Ο αναλφαριθμισμός είναι ανασταλτικός παράγοντας για την συμμετοχή του ατόμου σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής γιατί τον απομονώνει από το βασικό εφόδιο της «γνώσης» και του δημιουργεί αισθήματα μειονεκτικότητας και ανασφάλειας.

Δεν νομίζω ότι εδώ χρειάζεται να αναλυθούν οι επιμέρους αρνητικές επιπτώσεις του αναλφαριθμισμού σε όλες τις κοινωνικές εκδηλώσεις ιδιαίτερα σήμερα που η νέα τεχνολογία αναπτύσσεται τόσο γρήγορα που και οι «ειδικοί» ακόμη έχουν δυσκολίες να την παρακολουθήσουν.

Αλλά ας δούμε ποιά είναι η κατάσταση στην Ελλάδα σήμερα.

Σύμφωνα με στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Επιμόρφωσης (ΥΠ.Π.Ε.) το 35,5% του πληθυσμού ηλικίας 10 ετών και άνω στις αγροτικές περιοχές είναι αναλφάβητοι. Και το 45,13% των γυναικών των αγροτικών περιοχών ηλικίας 10 ετών και άνω είναι οργανικά και λειτουργικά αναλφάβητες έναντι 26,49% των ανδρών.

Αναλυτικά στοιχεία παρέχει ο παρακάτω πίνακας:

Πίνακας. Ο αναλφαριθμισμός στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας σήμερα.

Συνολικός πληθυσμός αγροτικών περιοχών 10 χρόνων και άνω	Οργανικά αναλφάβητοι	Ποσοστό %	Λειτουργικά αναλφάβητοι	Ποσοστό %	Συνολικό ποσοστό
2.514.795 άτομα	362.416	14,4%	540.520	21,50%	35,90%
1.244.828 άνδρες	67.717	5,44%	262.062	21,05%	26,49%
1.269.967 γυναίκες	294.699	23,20%	278.458	21,93%	45,13%

Το πολύ υψηλό ποσοστό αναλφαριθμισμού των γυναικών είναι σαφές ότι λειτουργεί ανασταλτικά στη συμμετοχή της αγρότισσας γυναίκας σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής, και την αφήνει έξω από τα κέντρα κοινωνικών αποφάσεων της περιοχής της και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, βοηθώντας έτσι την διατήρηση της ανισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η εκπαίδευση σε όλες της τις βαθμίδες και αποχρώσεις είναι ένας από τους σπουδαιότερους δεσμούς παιδείας.

Την εκπαίδευση θα πρέπει να διακρίνουν οι εξής βασικοί (μακροπρόθεσμοι και βραχυπρόθεσμοι) στόχοι:

- Η καλλιέργεια «Κοινωνικής συνείδησης» που να ανταποκρίνεται στην Κοινωνική πραγματικότητα.
- Η καλλιέργεια της ελεύθερης σκέυης και ο σεβασμός των αντιλήψεων των άλλων.

- Η καλλιέργεια του «Κοινωνικού ανθρωπισμού».
- Η καλλιέργεια όλων των δημιουργικών ικανοτήτων.
- Εκπλήρωση της προσδοκίας για εργασία και κοινωνική αποκατάσταση σαν προϋπόθεση στη νομή των κοινωνικών αγαθών αλλά και σαν πληρωτή ζωής.
- Ποιότητα παιδείας για όλα τα μέλη της κοινωνίας.
- Ίση προσφορά παιδείας για όλους και ιδιαίτερα,
- Ίσες προϋποθέσεις και ίσες δυνατότητες για την νομή της προσφερόμενης παιδείας.

Η εκπαίδευση συνδέεται πολύ στενά με το κοινωνικό σύνολο και την κοινωνική πραγματικότητα.

Έχει στενή σχέση με τους όρους και τις συνθήκες παραγωγής, εργασίας και διαβίωσης.

Το άτομο σε αλληλοεπίδραση με το άμεσο ή έμμεσο περιβάλλον δημιουργεί αυτό που στην ψυχολογία ονομάζεται «προσωπικότητα» του ατόμου, και ατομική ή κοινωνική συνείδηση.

Η εκπαίδευση δεν επιτελείται μόνο στα σχολεία και τα Πανεπιστήμια, αλλά σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής.

Μέχρι τώρα ασχοληθήκαμε με τις μορφές της Κοινωνικής Παιδείας και εκπαίδευσης. Αμέσως παρακάτω θα ασχοληθούμε με την σχολική επαγγελματική και πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) έδωσε -προς τα τέλη του περασμένου Φλεβάρη- στη δημοσιότητα περίληψη των συμπερασμάτων της έρευνάς του για την επαγγελματική εκπαίδευση στον τόπο μας.

Μια από τις δυσάρεστες διαπιστώσεις της έρευνας για το εκπαιδευτικό μας σύστημα είναι ότι:

«Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα με τις οργανωτικές αδυναμίες, τις λειτουργικές αρρυθμίες και ποιοτικές ανεπάρκειές του, με τον επίμονο -κοινωνικά υπαγορευμένο- προσανατολισμό του στη γενική παιδεία καθώς και με την παραδοσιακή βραδύτητα προσαρμογής του στις εκάστοτε κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις, φάνηκε ανίκανο -τουλάχιστον στο μεγαλύτερο διάστημα της μεταπολεμικής περιόδου- να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα».

Ενώ για παράδειγμα -σύμφωνα με την έρευνα- η γεωργία καλύπτει σήμερα το 75% της συνολικής απασχόλησης της χώρας μας, το 1971 ο αριθμός των μαθητών της τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης με αντικείμενο την γεωργία μόλις έφτανε το 0,3% του συνολικού αριθμού των μαθητών των επαγγελματικών σχολών (εκτός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης).

Στην περίοδο 1973-1977 μόλις έφτανε 0,5%, ενώ το 1983-1984 μόλις άγγιζε το 7% του συνόλου των μαθητών των τεχνικών-επαγγελματικών λυκείων.

Την περίοδο 1980-1985 μόνο το 1/4 περίπου των εγγεγραμμένων στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση μετά την επτάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση ακολουθούν την τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των 3/4 προτιμούν την γενική εκπαίδευση με στόχο για μετέπειτα σπουδές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

